

Akne Vulgarisli Hastalarda Akne Yaşam Kalite Ölçeğinin Türkçe Güvenilirlik Çalışması

Reliability of Turkish Version of Acne Quality of Life Scale in Patients with Acne Vulgaris

Zeynep Demirçay, Aslı Şenol, Dilek Seçkin, Figen Demir*

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji ve *Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Özet

Giriş ve Amaç: Akne, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilen bir hastalıktır. Ülkemizde, akneye özgü Türkçe bir yaşam kalite ölçeği bulunmamaktadır. Amacımız, Gupta ve arkadaşları tarafından geliştirilip, geçerli ve güvenilir olduğu kanıtlanmış olan Akne Yaşam Kalite Ölçeğinin (AYK Ölçeği) Türkçeye çevrilmesi ve güvenilirliğinin test edilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Ölçeğin Türkçe şekli, uluslararası çeviri önerileri izlenerek (çeviri, kalite kontrolü, geri çeviri ve pilot çalışma) oluşturuldu ve akne polikliniğimize başvuran 120 hastaya uygulandı. Bunların 78'i ölçeği birer hafta ara ile 2 kez cevapladı; 43'ü Türkçe-Türkçe, 35'i İngilizce-Türkçe veya Türkçe-İngilizce olarak yanıtladı. Ölçeğin iç tutarlılığı ve test-tekrar test güvenilirliği için Cronbach alfa ve Pearson's korelasyon analizi kullanıldı. Ölçeğin iç tutarlılığı yeterli bulundu (Cronbach alfa = 0.84).

Sonuç: Test-tekrar test arasında güçlü doğrusal bir ilişki saptandı (Türkçe-Türkçe test için $r = 0.88$, $p < 0.001$; İngilizce-Türkçe veya Türkçe-İngilizce test için $r = 0.95$, $p < 0.001$). Bu sonuçlar, AYK Ölçeğinin Türk akne hastalarında kullanılabileceğini göstermektedir. (*Türkderm 2006; 40: 94-7*)

Anahtar Kelimeler: Akne, yaşam kalitesi

Summary

Background: Acne may have a negative impact on the patients' quality of life. There is no acne specific quality of life scale in Turkish. Our purpose is to translate Acne Quality of Life scale (AQOL), reliability and validity of which have been demonstrated by Gupta et. al, into Turkish and to validate the Turkish version.

Material and Method: Turkish version of AQOL scale was developed by following international methodological recommendations (translation, quality control, back translation and pilot test). Turkish version was given to 120 patients attending to our outpatient acne clinic. Seventy-eight of them filled the questionnaire twice with 1 week interval; 43 filled as Turkish-Turkish, 35 filled as Turkish-English or English-Turkish. Internal consistency of the scale and test-retest reliability was measured by Cronbach alpha and Pearson's correlation analysis.

Results: Internal consistency of the scale was good (Cronbach alpha = 0.84). There was a high degree of test-retest reliability ($r = 0.88$ for Turkish-Turkish, and $r = 0.95$ for Turkish-English or English-Turkish.).

Conclusion: Our results demonstrate that Turkish version of AQOL scale can be used in Turkish acne patients. (*Turkderm 2006; 40: 94-7*)

Key Words: Acne, quality of life

Pilosebazöz ünitenin inflamatuvar bir hastalığı olan akne, özellikle gençler ve genç erişkinler arasında sık görülen dermatolojik bir problemdir. Kişinin dış görünüşünü etkileyebilen ve skar bırakabilen akne,

depresyon, kaygı ve sosyal inhibisyon gibi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir¹⁻⁵. Bu sorunlar, hastanın yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Yapılan çalışmalar, aknenin, diğer kronik siste-

Yazışma Adresi: Doç.Dr. Zeynep Demirçay, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Dermatoloji Anabilim Dalı, Acil Binası 4. kat, 34662 Üsküdar, İstanbul, Türkiye Tel: 0216 428 45 97 **Alındığı tarih:** 18.11.2005 **Kabul tarihi:** 14.02.2006

mik hastalıklar kadar yaşam kalitesini etkileyebileceğini göstermektedir⁶.

Akne hastalarında aknenin yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçekler kullanılmıştır⁷⁻¹². Bu ölçeklerin bir kısmı SF-36 gibi genel sağlık durumunu gösteren ölçekler iken⁹, bir kısmı, Akne Kısıtlılık Ölçeği (Acne Disability Index)¹⁰, Cardiff Akne Kısıtlılık Ölçeği (Cardiff Acne Disability Index)¹¹ gibi hastalığa özgü ölçeklerdir. Bu ölçeklerden biri de Gupta ve arkadaşları tarafından geliştirilen Akne Yaşam Kalite Ölçeği (AYK Ölçeği)'dir¹². Bu ölçek, akne şiddeti ile akneye bağlı psikolojik morbidite arasındaki ilişkinin belirlenmesini hedeflemekte olup, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmıştır (Cronbach alfa = 0.94, r = 0.99).

Akne hastalarına uygulanabilecek, akneye özgü Türkçe bir yaşam kalite ölçeği bulunmamaktadır. Amacımız, AYK Ölçeğinin, Türk akne hastaları tarafından kullanılabilir hale getirilmesidir. Bu amaçla, bu ölçeğin Türkçeye çevrilmesi ve akne hastalarında güvenilirliğinin sınanması planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Ocak 2005 ile Temmuz 2005 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Akne Polikliniğine başvuran 120 hasta çalışmaya alındı. Sadece gövde tutulumu olanlar çalışma dışı bırakıldı. Hastaların, yaşı, cinsiyeti, akne süreleri, daha önce akne için aldıkları tedaviler kaydedildi.

Gupta ve arkadaşları tarafından geliştirilen AYK Ölçeğinde toplam 9 soru bulunmaktaydı. Bu sorular, başkalarının yanında kendini huzursuz hissetme, sosyalleşmede azalma, eş veya erkek/kız arkadaş ile ilişkide zorluk, yakın arkadaşlarla ilişkide zorluk, aile ilişkilerinde zorluk, dışlanmış hissetme, alay konusu olma, romantik ilişkide reddedilme ve arkadaşlar tarafından reddedilme konularına yönelikti. Soruların cevapları "1" hiçbir zaman, "2" biraz, "3" orta derecede, "4" çok fazla şeklinde skorlandı. Toplam skor en fazla 36, en az 9 idi. Yüksek toplam skor, düşük yaşam kalitesi anlamına gelmekteydi¹².

AYK Ölçeğini geliştiren Gupta ve arkadaşlarından izin alındıktan sonra ölçek Türkçeye çevrildi.

AYK Ölçeğinin Türkçeye çevrilme aşamaları sırasıyla şöyledi:

- 1- Ölçek iyi derece İngilizce bilen iki farklı öğretim üyesi tarafından Türkçeye çevrildi.
- 2- Elde edilen 2 farklı çeviri metni her iki öğretim üyesi tarafından gözden geçirilerek ortak bir metin oluşturuldu.
- 3- Oluşturulan bu ortak metin iyi derece İngilizce bilen üçüncü bir öğretim üyesi tarafından kontrol edilerek uygun değişiklikler yapıldı.
- 4- Metnin son hali profesyonel bir tercüman tarafından İngilizceye geri çevrildi.
- 5- İngilizceye geri çevrilmiş metin, orijinal metin ile karşılaştırılarak gerekli düzeltmeler yapıldı, metnin son Türkçe hali oluşturuldu.
- 6- Elde edilen ölçek, 20 akne hastasından oluşan bir grupta karşılıklı görüşme yapılarak, anlaşılabilirliği açısından test

edildi. Bu aşamada değişiklik yapmayı gerektirecek herhangi bir sorun olmadı.

Oluşturulan Türkçe ölçek (Tablo 1), güvenilirlik çalışması için Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Akne polikliniğine başvuran farklı şiddette akne vulgarisi olan 120 hastaya uygulandı. Test-tekrar test güvenilirliğinin belirlenmesi için ölçek, hastalara, tedaviye başlamadan önce, birer hafta ara ile 2 kez verildi. İngilizce eğitim veren lise ve üniversite öğrencileri ölçeği İngilizce ve Türkçe olmak üzere 2 farklı dilde, diğer hastalar ise her iki seferde de Türkçe olarak cevapladı.

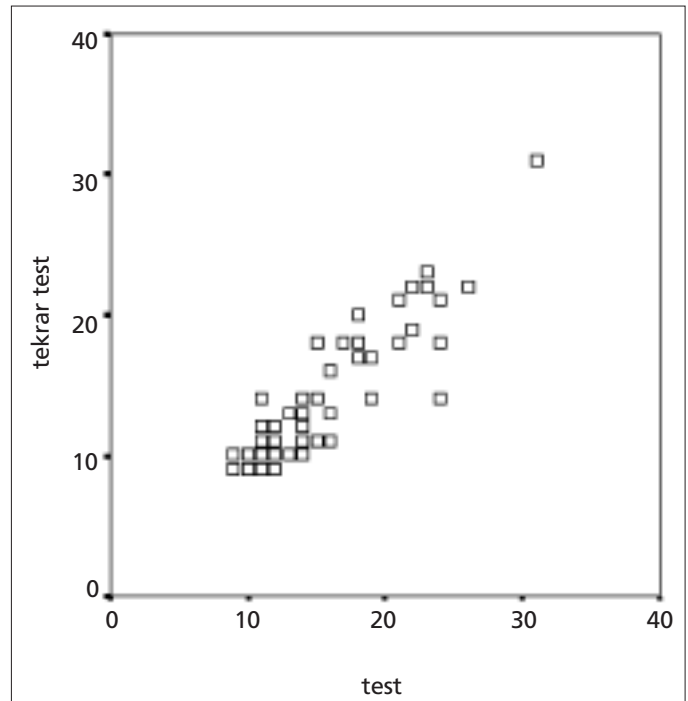
Ölçeğin iç tutarlılığı ve test-tekrar test güvenilirliği için Cronbach alfa ve Pearson's korelasyon analizi kullanıldı. p < 0.05 değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Veriler SPSS 11.5 paket programında değerlendirildi.

Bulgular

Çalışmaya alınan 120 hastanın 107'si AYK Ölçeğini eksiksiz olarak tamamladı ve değerlendirmeye alındı. Hastaların 78'ine test-tekrar test uygulandı, bunların 43'ü ölçeği her iki seferde de Türkçe olarak, 35'i ise Türkçe-İngilizce veya İngilizce-Türkçe olarak cevapladı. İkinci kez gelemediği için Türkçe anketi tek sefer cevaplayan hasta sayısı 29 idi.

Yüzyedi hastanın 72'si kadındı (% 67). Hastaların yaş ortalaması 20.9 ± 3.9 (minimum-maksimum:14-38), ortalama akne süreleri 58.4 ± 35.7 ay (minimum-maksimum: 1-180) idi. Daha önce tedavi alan 86 hastanın 47'si sistemik antibiyotik, 38'i topikal tedavi, 27'si kozmetik ajan, 5'i hormon tedavisi ve 5'i sistemik isotretinoin tedavisi kullanmıştı.

AYK Ölçeğinin ortalama skoru 13.5 olarak hesaplandı (%95

Şekil 1. Test-tekrar test sonuçları arasındaki doğrusal ilişki; r = 0.88, p < 0.001

Tablo 1. Türkçe Akne Yaşam Kalite Ölçeği

Lütfen, sivilceniz nedeniyle, aşağıdakileri ne ölçüde yaşadığınızı belirtiniz. Aşağıdaki dört puanlı dereceleme ölçeğini kullanarak, her durum için, en uygun olan tek bir sayı yazınız.

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

1) Başkalarının yanında kendini huzursuz hissetme

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

2) Başkalarıyla sosyalleşmenizde azalma (partie, düğüne, dansa gitmek gibi)

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

3) Eşinizle / erkek veya kız arkadaşınızla olan ilişkinizde zorluklar (eğer geçerliyse cevaplayın)

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

4) Yakın arkadaşlarınızla olan ilişkilerinizde zorluklar

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

5) Yakın aile çevrenizle olan ilişkilerinizde zorluklar (anne-baba, erkek kardeş, kız kardeş gibi)

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

6) Sivilcelerinizin dış görünüşünüze olan etkisi nedeniyle, çoğu zaman, kendinizi dışlanmış gibi hissetme

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

7) İnsanların dış görünüşünüzle alay etmesi

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

8) Sivilcenizin dış görünüşünüze olan etkisi nedeniyle, romantik bir ilişkide reddedilmiş hissetme

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

9) Sivilcenizin dış görünüşünüze olan etkisi nedeniyle, arkadaşlarınız tarafından reddedilmiş hissetme

1= hiçbir zaman

2= biraz

3= orta derecede

4= çok fazla

güven aralığı, 12.7-14.4). Testi Türkçe yanıtlayan 85 hasta- da ölçeğin iç tutarlılığı yeterli bulundu (Cronbach alfa = 0.84). Test-tekrar test puanları arasında güçlü doğrusal bir ilişki saptandı (Türkçe-Türkçe test için $r = 0.88$, $p < 0.001$; İngilizce-Türkçe veya Türkçe-İngilizce test için $r = 0.95$, $p < 0.001$) (Şekil 1). Türkçe-Türkçe uygulama için, her bir soruya 2 farklı zamanda verilen cevaplar arasındaki tutarlılık ayrıca araştırıldı ve her bir sorunun tek başına da tutarlı olduğu gösterildi.

Tartışma

Kişinin dış görünüşüne özellikle önem verdiği dönemde ortaya çıkan akne, sadece fiziksel değil, ruhsal anlamda da sıkıntı yaratmaktadır ve bu da yaşam kalitesine yansımaktadır. Akne hastalarına yaklaşımda, sadece klinik tanı ve incelemenin yeterli olamayacağı, aknenin hastanın yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin de tedavi kararında dikkate alınması gerektiğinden yola çıkılarak, farklı yaşam kalite ölçekleri geliştirilmiştir. Bu ölçeklerin en önemli avantajı, kişinin hastalıktan fiziksel ve sosyal olarak ne kadar etkilendiğini iyi bir şekilde yansıtabilmeleridir. Akne Kısıtlılık Ölçeği¹⁰, Cardiff Akne Kısıtlılık Ölçeği¹¹ ve AYK Ölçeği¹², akne ile akneye bağlı psikolojik morbidite arasındaki ilişkiyi ölçmeyi hedefleyen ölçeklerdir.

Dermatolojideki akne deneyimimize baktığımızda, şiddetli aknesi olan hastalarda tedavi kararı daha kolay alınabilirken, hafif-orta şiddette akne de seçilecek tedavi değişkenlik gösterebilmektedir. Üstelik, akneyle ilişkili çalışmaların çoğunda, hekim tarafından değerlendirilen akne şiddetinin yaşam kalitesiyle her zaman uyumlu olmadığı bildirilmiştir. Bu noktada, tedavi kararı vermede ve tedavi yanıtının değerlendirilmesinde, akne şiddetinin yanısıra, bir başka ölçeğin önemli katkısı olacaktır. Gupta ve arkadaşlarının geliştirmiş olduğu AYK Ölçeği de özellikle bu amaçla oluşturulmuştur. Bu ölçek, aknenin, kişinin sosyal ilişkileri üzerindeki etkilerini yansıtabilen alt başlıklara sahiptir. Psikolojik testlerle uyumlu olduğu bulunmuştur. Ülkemizde akne hastalarına uygulanabilecek Türkçe bir test yoktur. Bu çalışmada, kısa, kolay anlaşılabilir ve uygulanabilir bir test olan AYK Ölçeğinin güvenilirliği araştırılmıştır. Bu ölçeğin Türkçe çevirisinin iç tutarlılığı yeterli bulunmuş, ve test-tekrar testlerde yüksek derecede güvenilir olduğu gösterilmiştir. Sağlıklı olmak, sadece fiziksel değil, ruhsal ve sosyal açıdan da iyi olmak anlamına gelmektedir. Yaşam kalite ölçekleri, hastalara bu duyarlılıkta yaklaşabilmek açısından önemlidir. Bu çalışma, AYK Ölçeğinin Türk akne hastalarında uygulanabilir bir test olduğunu göstermiştir.

Kaynaklar

1. Yazıcı K, Baz K, Yazıcı AE, Köktürk A, Tot S, Demirseren D, Buturak V: Disease-specific quality of life is associated with anxiety and depression in patients with acne. J Eur Acad Dermatol Venereol 2004;18:435-439.

2. Mulder MMS, Sigurdsson V, Van Zuuren EJ, Klassen EJ, Faber JA, de Wit JBF, Van Wloten WA: Psychosocial impact of acne vulgaris. *Dermatology* 2001;203:124-130.
3. Aktan Ş, Özmen E, Şanlı B: Anxiety, depression, and nature of acne vulgaris in adolescents. *Int J Dermatol* 2000;39:354-357.
4. Hanstock TL, O'Mahony JF: Perfectionism, acne and appearance concerns. *Personality and Individual Differences* 2002;32:1317-1325.
5. Picardi A, Abeni D, Melchi CF, Puddu P, Pasquini P: Psychiatric morbidity in dermatological outpatients: an issue to be recognized. *Br J Dermatol* 2000;143:983-991.
6. Mallon E, Newton JN, Klassen A, Stewart-Brown SL, Ryan TJ, Finlay AY: The quality of life in acne: a comparison with general medical conditions using generic questionnaires. *Br J Dermatol* 1999;140:672-676.
7. Finlay AY: Quality of life measurement in dermatology: a practical guide. *Br J Dermatol* 1997;136:305-314.
8. Klassen AF, Newton JN, Mallon E: Measuring quality of life in people referred for specialist care of acne: comparing generic and disease-specific measures. *J Am Acad Dermatol* 2000;43:229-233.
9. Öztürkcan S, Aydemir Ö, İnanır I.: Akne vulgarisli hastalarda yaşam kalitesi. *T Klin Dermatoloji* 2002;12:131-134.
10. Motley RJ, Finlay AY: How much disability is caused by acne? *Clin Exp Dermatol* 1989;14:194-198.
11. Motley RJ, Finlay AY: Practical use of a disability index in the routine management of acne. *Clin Exp Dermatol* 1992;17:1-3.
12. Gupta MA, Johnson AM, Gupta AK: The development of an acne quality of life scale: reliability, validity, and relation to subjective acne severity in mild to moderate acne vulgaris. *Acta Derm Venereol* 1998;78:451-456.